

Cades International Conference on Education, Pedagogy and Humanities Research: book of proceedings

Antonyshyn, A. (Ed.); Yakubovich, I. (Ed.)

Veröffentlichungsversion / Published Version
Konferenzband / conference proceedings

Empfohlene Zitierung / Suggested Citation:

Antonyshyn, A., & Yakubovich, I. (Eds.). (2016). *Cades International Conference on Education, Pedagogy and Humanities Research: book of proceedings*. St. Louis, MO: Science and Innovation Center Publ. House. <https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:0168-ssoar-48268-2>

Nutzungsbedingungen:

Dieser Text wird unter einer CC BY-NC-ND Lizenz (Namensnennung-Nicht-kommerziell-Keine Bearbeitung) zur Verfügung gestellt. Nähere Auskünfte zu den CC-Lizenzen finden Sie hier:
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.de>

Terms of use:

This document is made available under a CC BY-NC-ND Licence (Attribution-Non Commercial-NoDerivatives). For more Information see:
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0>

**THE CENTRE OF ANALYSIS AND DEVELOPMENT EDUCATION
AND SCIENCE**

EAP-EUROPE CULTURAL RESOURCE CENTER

SCIENCE AND INNOVATION CENTER PUBLISHING HOUSE

EMPOWER RESEARCH

Book of Proceedings

**CADES INTERNATIONAL CONFERENCE ON EDUCATION,
PEDAGOGY AND HUMANITIES RESEARCH**

CADES EPHR – August 17, 2016, St. Louis, Missouri, USA

**Editors:
As. Prof. A. Antonyshyn
Prof. Yakubovich I.**

Science and Innovation Center Publishing House

USA

First Published 2016

© 2016 CADES/EMPOWER RESEARCH

© All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without either the prior written emission of the publisher. Applications for the copyright holder's written permission to reproduce any part of this publication should be addressed to the publishers.

Book of Proceedings of the CADES INTERNATIONAL CONFERENCE ON
EDUCATION, PEDAGOGY AND HUMANITIES RESEARCH

Editors: A. Antonyshyn, I. Yakubovich.

ISBN: **978-0-615-67188-8**

DOI: **10.12731/CADESEPHR2016**

Disclaimer

Every reasonable effort has been made to ensure that the material in this book is true, correct, complete, and appropriate at the time of writing. Nevertheless the publishers, the editors and the authors do not accept responsibility for any omission or error, or for any injury, damage, loss, or financial consequences arising from the use of the book. The views expressed by contributors do not necessarily reflect those of the CENTRE OF ANALYSIS AND DEVELOPMENT EDUCATION AND SCIENCE.

List of Participants

1. *Bilotserkovets M.A.*, State Pedagogical University named after A.S. Makarenko
2. *Fedorenko O.Y.*, Senior Lecturer, Department of Sociology, Transnistrian State University T. G. Shevchenko
3. *Gudz V.V.*, Docent, State Pedagogical University
4. *Ilnytskyi D.O.*, Ph.D., Associate Professor of International Economics, Vadym Getman Kyiv National Economic University
5. *Klimenko I.V.*, Candidate of Psychological Sciences, Associate Professor of Psychology, Transnistrian State University T. G. Shevchenko
6. *Kolesnikova K.A.*, PhD Student, Lugansk Taras Shevchenko National University
7. *Kolomiyets O.V.*, Senior Teacher of Department of Psychology, Dnestr State University of Shevchenko T.G.
8. *Lozynska S.O.*, Ph.D. in Historical Sciences, Lecture, Higher Educational Communal Institution of Lviv Regional Council "Lviv Institute of Nursing and Laboratory Medicine named after Andrey Krupynskyi"
9. *Lozynskiy A.*, Ph.D. in Historical Sciences, Lecture, Lviv State University of Life Safety
10. *Manyuk L.V.*, PhD Student, Department of Foreign Languages and Technical Translation, Lviv State University of Life Safety
11. *Mazmishvili N.N.*, Assistant Professor at the Department of European Studies, Batumi Shota Rustaveli State University
12. *Nadraga M.*, Danylo Halytsky Lviv National Medical University, Scientific Library
13. *Romanenko O.O.*, PhD, Kyiv National Linguistic University
14. *Savchenko V.A.*, Dnipropetrovsk Regional Institute of Postgraduate Education
15. *Semotyuk O.L.*, PhD, Assistant Professor, National University L'viv Polytechnic
16. *Stepaniuk O.O.*, Associate Professor of Ukrainian Philology and Slavonic Studies, Kyiv National Linguistic University
17. *Vashchenko O.O.*, Associate Professor of Ukrainian Philology and Slavonic Studies, Kyiv National Linguistic University
18. *Vialaia A.*, Student, Dnestr State University of Shevchenko T.G.
19. *Zykun N.I.*, Ph.D in Philology, Associate Professor, The University of the State Fiscal Service of Ukraine

About the Conference

The CADES EPHR is organized by *The Centre of Analysis and Development Education and Science* in cooperation with the Science and Innovation Center Publishing House, USA. The conference addressed all studies across the social and human sciences. In the spirit of interdisciplinary interchange, there was no specific topic but the Conference has involved scholars, teachers and researchers working in a broad range of areas including: Education, Anthropology, Behavioral Sciences, Cognitive Science, Literature, Language, Communications, History, Economics, Environmental Sciences, Health Sciences, Humanities, Interdisciplinary Studies, Management, Psychology, Qualitative Methods, Sociology, and many other areas related to the social and human sciences. The conference provides an opportunity for academicians and professionals from various social and human fields all over the world to come together and learn from each other. An additional goal of the conference is to provide a place for academicians and professionals with cross-disciplinary interests to meet and interact with members inside and outside their own particular disciplines. The first edition of the CADES EPHR is held in St. Louis, Missouri, USA on August 17, 2016.

Vision of the conference

The CADES EPHR is a global annual event with the mission of furthering the advancement and innovation in human and social sciences. The Conference serves as a means to connect and engage professors, researchers, consultants, innovators, managers, students, policy makers and others to offers an opportunity to meet and share ideas. It also inspire a new generation of global scientists and leaders in countries around the world.

Co-Partners

The Centre of Analysis and Development Education and Science organize the Conference in collaboration with EmPower Research and Science and Innovation Center Publishing House.

TABLE OF CONTENTS

HEURISTIC MECHANISMS OF THE HUMANITIES THEORETIC KNOWLEDGE MASTERING

Bilotserkovets M.A......7

CONCEPTUAL POSITION OF THE FRENCH RESEARCHERS HISTORY OF THE HOLODOMOR

Gudz V.V......11

INTERNATIONALIZATION OF HIGHER EDUCATION: UKRAINIAN PARADOX

Ilnytskyi D.O......16

SOCIO-PSYCHOLOGICAL ANALYSIS OF THE VIEWS OF EMPLOYERS ABOUT THE QUALITY OF PROFESSIONAL TRAINING OF SPECIALISTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTION AND THE FACTORS INFLUENCING THEIR PROFESSIONAL DEVELOPMENT

Klimenko I.V., Fedorenko O.Y......22

US FOREIGN POLICY CONCEPT DURING THE REIGN OF RICHARD NIXON, 1969 -1974 YEARS

Kolesnikova K.A......27

FEATURES OF EMOTIONAL INTELLIGENCE AT STUDENTS WITH THE DIFFERENT LEVEL OF SATISFACTION WITH LIFE

Kolomiyets O.V., Vialaia A......32

BEGINNING OF LIMES FORMATION ON DANUBE BORDERS OF ROMAN EMPIRE

Lozynska S.O......38

SEPARATE ASPECTS OF SOCIAL WORK WITH THE MILITARY OF UKRAINIAN PUBLIC HELPING INSTITUTIONS DURING THE FIRST WORLD WAR

Lozynskiy A......43

**DEVELOPMENT OF THE PROGRAMS FOR FUTURE PHYSICIANS
COMMUNICATIVE SKILLS TRAINING IN THE USA**

***Manyuk L.V.*.....48**

**GASTRONOMICAL PHRASEOLOGISM AND THE EQUIVALENCE
INDEX IN ENGLISH AND GEORGIAN LANGUAGES**

***Mazmishvili N.N.*.....54**

**FICTION LITERATURE AS A FACTOR OF AESTHETIC AND NATIONAL
EDUCATION OF LVIV SCHOOL AND GYMNASIUM PUPIL IN 20-30-th
YEARS OF XX CENTURY**

***Nadraga M.*.....60**

**MOBILE MARKETING AND ITS DEVELOPMENT TRENDS IN
UKRAINE**

***Romanenko O.O.*.....65**

**A DESIGN OF PROFESSIONAL PREPARATION OF TEACHER OF
PHYSICAL CULTURE IS WITH THE USE OF TECHNOLOGIES THAT
SAVE HEALTH**

***Savchenko V.A.*.....74**

**MEDIA COMMUNICATION AND MEDIA LINGUISTICS: CURRENT
STATE AND DEVELOPMENT PROSPECTS**

***Semotyuk O.L.*.....81**

**PHRASEOLOGICAL UNITS WITH COLORED COMPONENT „BLACK”
IN UKRAINIAN AND CZECH SPEECH CONTACTS**

***Vashchenko O.O., Stepaniuk O.O.*.....87**

**SATIRE JOURNAL “UGLY CREATURE” (KYIV, 1918), ABANDONED BY
ITS AUTHOR**

***Zykun N. I.*.....93**

Zykun N.I.

Ph.D in Philology, Associate Professor, The University of the State fiscal service of Ukraine

Зикун Н.І.

Кандидат філологічних наук, доцент, Університет державної фіскальної служби України

**SATIRE JOURNAL “UGLY CREATURE” (KYIV, 1918), ABANDONED BY ITS
AUTHOR**

**САТИРИЧНИЙ ЖУРНАЛ «УРОД» (КИЇВ, 1918 р.), ВІД ЯКОГО ВІДМОВИВСЯ
ЙОГО РЕДАКТОР**

Annotation:

The author investigates the unknown and not described earlier weekly illustrated journal of political satire “Ugly Creature”, which appeared in the period of Hetmanat and proved the continuation and development of satire publicism traditions on Ukrainian lands. The paper states the orientation by composition and content peculiarities on satire periodical of that time, skilful usage of colour, fundamental combination of verbal and graphic materials. The targeting of printed matters of different genres on the wider audience, a well-prepared and enough educated one in particular, is emphasized.

Key words: satire publicism, satire journal “Ugly Creature”, Ya. Davydov (Yadov).

Анотація:

Досліджується невідомий і не описуваний раніше щотижневий ілюстрований журнал політичної сатири «Урод», який з'являється в період Гетьманату, що засвідчив продовження і розвиток традицій сатиричної публіцистики на українських землях. Встановлюється орієнтованість за композиційно-оформлювальними й жанрово-змістовими особливостями на тогочасні сатиричні часописи, вміле використання кольору, органічне поєднання вербальних і зображальних матеріалів.

Ключові слова: сатирична публіцистика, сатиричний журнал «Урод», Я. Давидов (Ядов).

Аналіз досліджень. Період національно-визвольних змагань позначений черговим сплеском розвитку української сатиричної публіцистики. У 1917 – 1918 рр. виходять яскраві сатиричні журнали «Гедзь», «Будяк», «Реп'яхи», які продовжували традиції «Шершня». Вони достатньо повно досліджені й відображені в науковому журналістикознавчому дискурсі (Н. Андріюк, А. Волобуєва, П. Губа, В. Гутковський, І. Крупський, Н. Сидоренко, П. Федоришин). Однак нами в Науково-довідковій бібліотеці центральних державних архівів України виявлений сатиричний журнал російською мовою «Урод», що виходив в Києві в 1918 р. [1]. Про нього немає згадувань у наукових розвідках, хоча його вивчення, безумовно, сприятиме створенню більш повної як загалом пресової, так і сатирично-публіцистичної картини початку ХХ ст. на українських землях. Цікаво також, що сам редактор Я. П. Ядов (справжнє прізвище – Я. Давидов) у скупих біографічних даних, які дійшли до нашого часу, попри багату свою так звану «газето-» й «журналаграфію», також не згадує цей свій проект, очевидно, побоюючись за своє життя в певних історичних умовах.

Автор статті ставить за мету здійснення комплексного аналізу сатиричного щотижневика політичної сатири «Урод» (композиційно-оформлювальних, проблемно-тематичних, жанрових тощо особливостей) у контексті завдань і тенденцій пресового розвитку періоду боротьби українців за власну державність на початку ХХ ст.

Емпіричний матеріал систематизувався й опрацьовувався із застосуванням комплексу методів: конкретно-історичного, структурно-типологічного, аналізу, синтезу, описового та узагальнення.

Викладення основного матеріалу й обґрунтування результатів. Національно-визвольні змагання українців позначені постійними шуканнями й подоланням перешкод на шляху боротьби за українську державність. У жовтні 1917 року стався більшовицький переворот, засуджений українською пресою. В Українському краї відбувалися складні процеси, супроводжувані розгортанням реакції, боротьбою й протистоянням різних політичних сил, які мали декларовані й приховані інтереси, демонструючи неготовність Центральної Ради організувати їхню злагоджену діяльність. Запанували розруха, голод, криза в економіці, які довели народ до злиденного становища. Унаслідок квітневого перевороту 1918 р. до влади прийшов недовговічний уряд гетьмана П. Скоропадського, який, проте, за дев'ять місяців заклав початки руйнування вільної преси на українських землях. 30 квітня було випущено й розклясе по місту Києву грамоту гетьмана, у якій говорилося про розпуск Центральної Ради та Малої ради, всіх земельних комітетів, про звільнення міністрів і їхніх товаришів [2, с. 1]. Нова влада відразу почала встановлювати певний формат суспільного спілкування – гострі теми пресою обходилися, актуальна й неоднозначна інформація від широкого загалу приховувалася, демократичні завоювання поволі згорталися. Результатом політики Гетьманату стало домінування російськомовних видань (до 70%), які не були проукраїнськими й за змістовим наповненням.

У газеті політичній, економічній, літературній «Нова Рада», яка виходила в Києві російською мовою у 1918 р. (2-е видання), простежуються загальні закономірності пресових явищ і процесів. У статті П. Стебницького «Річниця» у №3 від 26 грудня 1918 р. йшлося про те, що російська сусідка, «російська совдепія», не може пробачити Україні її відокремлення й не хоче допустити її самостійності. На думку автора статті, перемога у протистоянні дісталася більшовикам через те, що їм вдалося розкласти українську армію і, таким чином, позбавити український уряд ґрунту під ногами. Попри сподівання на гетьманський уряд, він своєю реакційною політикою усі помітніше відходив від

національних ідеалів і направлявся в бік «монархічної Росії». У 1918 р. на українських землях знову виникла загроза більшовизму, однак уже не з півночі, а від своїх, більшовицьки налаштованих інтелігентських груп і течій. Автор вказує, однак, що якби українці були далекогляднішими, то помітили б, що «терор пролетарської диктатури знищив громадську думку, призупинив суспільну роботу і звів нанівець особисту ініціативу», що в майбутньому призведе до деспотій безкультурних мас, до загибелі культури [3, с. 1–2].

У таких умовах з'являється сатиричний журнал «Урод» Я. П. Ядова, видавцем якого був Д.А. Зелезняк. Перший, так званий «Великодній», номер журналу вийшов у п'ятницю, 3 травня 1918 р. Хоча часопис друкувався російською мовою, однак демонстрував прихильність до української автономії й усвідомлення загрози більшовицького режиму для краю.

Формат видання – 8 сторінок розміром 35х26 см, виходив щотижня, переважно у п'ятницю, лише деякі номери побачили світ в інший день. Коштував номер 1 руб., а на залізничних станціях – 1 р. 25 коп. «Урод» мав підзаголовок – «журнал політичної сатири під редакцією Я. П. Ядова», однак пізніше підзаголовок змінюється – у номері 14 це вже «Сатиричний щотижневик» – очевидно, слово «політичний» в умовах наростання реакції було надто дразливим, хоча редакція намагалася не відходити від відображення найгостріших політичних подій. Так само з №8 і до №22, які нам вдалося опрацювати *de visu*, вказується два редактори: Г. Н. Брейтман і Я. П. Давидов (Ядов) і два видавці – Г. Брейтман і Л. Хмеліовський. Номери 9–13 нам не вдалося переглянути, тому не виключаємо, що зміни редакторського складу могли відбутися й раніше.

Похмура й доволі химерна заголовкова віньєтка і стилістика оформлення даних про журнал (вартість; адресу редакції і видавця; дні й час прийому редактора й видавця), починаючи з другого номера, стає більш стриманою й лаконічною. Можна припустити, що П. Ядов уже тоді жив на два міста – Київ і Одесу: приймав відвідувачів в Києві лише в суботу з 14 до 17 год., та й друкувався журнал в типографії Акціонерного товариства друку й видавничої справи М. Корчака-Новицького (Київ – Одеса).

Обидва редактори – Г. Н. Брейтман і Я. П. Давидов (Ядов) – були достатньо відомими в журналістському й творчому середовищі тогочасної України, хоча з низки причин, у тому числі й невідомих сучасному досліднику, їхній внесок у публіцистику не оцінений належним чином. Так, доволі скупі дані знаходимо про П. Ядова, справжнє прізвище якого Я. П. Давидов. Поет, письменник-сатирик, естрадний драматург, сценарист (автор сценаріїв перших радянських агітфільмів: «Заляканий буржуй», «Азіатська гостя» (1919 р.), «Магнітна аномалія» (1923 р.) (виробництво ВУФКУ (Одеса)); народився в єврейській родині в Києві, на Подолі. Точний рік народження не встановлений, дані в різних джерелах суперечливі: 1873 [4, с. 2] і 1875 р. [5, с. 238]. У місцевій пресі писав сатиричні вірші й фейлетони російською й українською мовами, підписуючись як власним прізвищем, так і псевдонімами: П. Ядов, Яків Отрута. Псевдонім Ядов виник із швидкого прочитання такого скорочення його імені й прізвища Давидов, як «Я. Д-ов». Потім він працював у різних друкованих виданнях, зокрема і в сатиричних, в Одесі та Миколаєві. Кількість псевдонімів збільшується: Жгут, Боцман Яков, Яків Отрута, Яків Боцман, Бджола (Пчела); Аніка Воїн, Мартин Задека [6, с. 34; 7, с. 156]. З січня 1921 керував в Одесі випуском «Вікон сатири» ЮгРОСТА [5, с. 238]. Там же, в Одесі він познайомився з І. Ільфом, Є. Петровим, В. Катаєвим і К. Паустовським. Як вказують дослідники, за своє життя «в різних містах і за різної влади» написав багато

сатиричних дрібниць, які майже не збереглися [5, с. 243]. Ще 1914 року написав вірш до столітнього ювілею Т. Шевченка українською мовою «Кобзарю», однак відобразив у ньому зовсім несвяткові настрої, усвідомлюючи, що побачив би Т. Шевченко, якби «рідну Україну окинув би оком, // Та в хату мужицьку зайшов ненароком». Під віршем значиться автор – «Я. Д-ов», можливо, саме тоді й народив цей найпоширеніший із його псевдонімів, який, фактично, замінив Я. Давидову прізвище [5, с. 246].

У київській газеті «Последние новости», що виходила двічі на день, у 1916 році практично в кожному номері друкувалися його дотепні вірші й фейлетони на теми міського життя, які відображали широкий діапазон подій – від мистецьких виставок до міських чутток. Дослідники вказують, що його перу належать і дотепні патріотичні вірші, зокрема в газеті «Народна воля», спрямовані проти ворогів Української Народної Республіки – петроградського Тимчасового Уряду і його військового представника в Києві Оберучева, а також проти більшовиків, що всіляко шкодили Центральній Раді. Серед відомих за таким спрямуванням віршованих фейлетонів «Теревені», у якому висміюється поет І. Кулик, що в газеті «Пролетарська Правда» лає Центральну Раду й українські демократичні організації, який «Аж тремтів, // Так хотів// В київській громаді// Намутить// Та зробить// Те що в Петрограді.// Мов, м'які козаки,// Їм Кулик згодиться, // Бо Кулик// Невелик, // А все ж таки// Птиця...», опублікований у 1917 році [8]. Кожному сатиричному твору на газетній шпальті передувало повідомлення про привід до його написання. Так, у своєрідному епіграфі перед віршованим фейлетоном «Балачка і думка» йшлося, що «вчора, 3 вересня 1917 р., командував київської військової округи Оберучев прислав привітання українському секретаріатові Центральної Ради в особі В. Винниченка, у якому висловив надію на співпрацю «на користь нашого краю» (з газет). Фейлетон побудований на паралельності двох планів оповіді: слова й думки Оберучева, що розкривають його дволикість: «Привітаю // Вас я, Винниченко, // (Хоч і лаю // Я в кулак тихенько)» або: «Добрі люди, // Будем жити тихо // (Хай Вам буде // Усіляке лихо)». Завершують фейлетон рядки про справжнє ество Оберучева: «Оберучев пише. // І прихильно // Простягає руку // А в кишені // Має каменюку» [8].

В офіційній біографії містяться дані про співпрацю Я. Давидова лише із радянськими газетами: «Одесские известия», «Станок», «Моряк» (Одеса), «Трудовой Батум», «Пролетарий», «Всеукраинский Пролетарий», «Харьковский Пролетарий», «Коммунист» (Харків), «Красное знамя» (Владивосток) [4].

Є інформація про те, що хворий, без засобів до існування, з відчаєм і через безвихідь Я. Давидов, виключений наприкінці 30-х рр. XX ст. із Літфонду нібито через те, що його літературна продукція не мала художньої цінності, пише листа Генеральному прокурору СРСР А. Я. Вишинському з проханням про допомогу. У ньому він зізнався, що «злякався революції, відступив назад», але з часом усвідомив свою помилку і знайшов своє місце в лавах «чесної радянської інтелігенції», «з 1920 року на моїй репутації немає жодної плямки» [4]. 1920 рік вказується ним, очевидно, не випадково, оскільки Я. Давидов не виключав, що комусь може бути відома його попередня, антибільшовицька журналістська діяльність, у тому числі й журнал, який не називається жодним його біографічним джерелом – «Урод», що виходив протягом травня–грудня 1918 р. і не був лояльним до більшовицького режиму.

За своїми композиційно-оформлювальними особливостями журнал був дуже схожим до тогочасних столичних і місцевих сатиричних видань. Як і інші редактори, Я. П. Ядов усвідомлював значення кольору як потужного засобу виразності й впливу на

читача, влучності й гостроти лаконічних сатиричних текстів, зображальних засобів, переважно карикатур, шаржів і віньєток сатиричного спрямування, які щедро доповнювали текстові матеріали. Колір, із домінуванням червоного, використовувався насамперед для оформлення першої сторінки й тієї частини часопису, що повністю відводилася під зображальну сатиру. З журналом співпрацювало багато відомих художників: Єфімов, Г. Заруба, С. Черевков, А. Шліферський, Н. Кайсаров, А. Хвостов, Лео. Серед них були й ті, що не прийняли радянську владу й у перші роки після жовтневого перевороту емігрували за кордон (як, наприклад, С. Черевков) [9].

Редактори «Урода» добре знали столичні сатиричні журнали, певною мірою використовували їхні підходи до подання інформації. Про орієнтованість редакції на журнал А. Аверченка «Новый сатирикон» може свідчити як передрук окремих матеріалів (у №8, у тому числі й фейлетон А. Аверченка «Розбите корито» у №19, с. 6) так і практикування так званих «спеціальних» номерів (№9 – «Купальний»; №10 – «Советський»; №14 – «Азартний»; №20 – «Мирний», повідомлялося про підготовку «Театрального» номера), що також використовувалося сатириконівцями.

Перший номер «Урода» – «Великодній». На першій сторінці, оформленій у червоно-чорних кольорах із переважанням чорного, – малюнок С. Черевкова під назвою «Все в минулому»: за порожнім кухонним столом сидить чоловік, обхопивши безнадійно голову руками і згадуючи багаті напої-яства із минулого життя. Зображення відображало складну суспільну атмосферу, зміну в системі координат й розташування сил на політичній і суспільній арені, заальне зниження рівня життя українців.

Редакційна стаття, як важливий атрибут тонких сатиричних журналів початку XX ст., написана в вигляді містифікації, характерної для середньовічних творів, проте із промовистими натяками на тогочасні суспільно-політичні реалії. У ній ідеться про знайдений «при глибокому оранні землі німецьким плугом у селі біля Умані» єгипетський папірус, у якому нібито було написано про два способи розсмішити людей: дотепне слово й лоскотання. Після ознайомлення з папірусом редакція «Урода», маючи на меті «змусити сміятися всіх, без різниці за статтю, віком, національністю», взяла на себе зобов'язання «вражати стрілами сарказму й лоскотати».

Значною мірою у програмному вірші «Урод», автором якого був П. Ядов, також змальовувалася похмура картина тодішнього життя і вказувалося, що «Урод» припинить існування «коли замовкне гіркий стогін народу і припиниться людодів танець». Аналіз цього числа журналу свідчить, що із 15 сатиричних текстів чотири підготовлені й підписані П. Ядовим-Давидовим. Він міг «захватися» й за іншими псевдонімами.

З інших матеріалів, вміщених на другій сторінці, також прочитаються антибільшовицькі та антинімецькі мотиви, загальний настрій – похмуро-песимістичний («Сучасна балада», підписана псевдонімом Скальд). У фейлетоні «Великоднє оповідання. Дзвони дзвонили» автор – Орест – зізнається, що вже третій день не може написати пасхальне оповідання через відсутність зворушливої лірики й натхнення, яким немає звідки взятися – церкви і дзвони розбиті більшовицькими снарядами, ветчина як атрибут великоднього столу стала недоступна. Розворот 4–5 сторінок відведений під зображальну сатиру – яка відображає неспокій на вулицях (сатиричний малюнок «Весняний ландшафт» з таким підписом: «Весна. Виставляється перша рама» – із зображенням хуліганів) та суспільне протистояння – у добірці карикатурних малюнків «Хто з ким христосується»: Керенський з Леніним; Грушевський з Рябцовим; мужик з поміщиком. Остання сторінка першого номера також відведена зображальній сатирі – вміщено два

малюнки С. Черевкова – «Боротьба зі спекуляцією» і «Безвихідне положення». На другому зображений робітник перед календарем і дилемою: якщо святкуватиме 1 Травня, назвуть більшовиком, а не святкуватиме – буржуєм.

Типовим жанровим форматом для тогочасного сатиричного журналу були так звані «Старі приказки на новий лад», вміщені на с. 3, які також відображали під сатиричним кутом зору тогочасну дійсність: «Що посієш, то союзники пожнуть», «Баба з воза, віз реквізують», «Що не місто, то Совдеп», «Поганий той козак, що в більшовики пішов», «Дурень червоній гвардії радий», «Слово – не горобець, підлягає українізації».

Матеріали, вміщені в журналі, носили переважно проукраїнський характер. Серед актуальних відображуваних тем – тема українізації; несвободи преси; антинародного характеру більшовицької влади.

Тема української мови й українізації знайшла відображення у фейлетоні Я. П. Давидова «Державна мова», вміщеній уже в першому номері (с. 2); у зображальній публікації – малюнку С. Черевкова «Без языка» – обиватель збився із ніг, шукаючи «поштовий ящик», хоча у нього за спиною – «поштова скринька» (№8, с. 3).

Антинародність більшовицької влади була наскрізною темою і прочитувалася у різножанрових публікаціях і зображальних матеріалах. Так, одна із «Нових арифметичних задач» (№8, с. 3) формулюється таким чином: «Від більшовицького перевороту до теперішнього часу минуло 10 місяців»; в іншій вказується: «На станції Орша за червень було пограбовано червоноармійцями 8542 пасажири. Вирішити: скільки городових було страчено в дні Лютневої Революції» тощо.

Про ставлення автора до більшовиків можна судити й з епітафії на смерть Раднаркому (№19, с. 3). Конкретизувалася небезпечність методів та інструментів більшовицького режиму й у зображальних публікаціях – так, на останній сторінці номера 20 – під назвою «Миротворець» у червоно-чорних кольорах кривавий образ більшовика, революційного матроса із петлею в руках, за яким шибениці, хрести, палає заграва. Під зображенням підпис: «Більшовик: І я дав тобі, моя батьківщино, мир... мир праху твоєму».

Складні цензурні умови, у яких перебувала преса, відображені в мініатюрі-діалозі «Причина дорожнечі» про високу ціну на газети через подвійні витрати паперу, оскільки про всяк випадок половину газети доводиться залишати білою (№8, с. 3). У №17 вміщено сатиричний малюнок А. Хвостова «Свобода друку», на якому за робочим столом зображений цензор, що обхопив голову руками. Перед ним – газета із викресленими газетними стовпцями, уцілів лише один. Під малюнком підпис (практично за М. Некрасовим): «Только не сжата полоска одна, Грустные думы наводит она» (с. 3). У фейлетоні Я. Давидова «Спогади про минуле» журналіст говорить міністру, що «вільний друк – найкращий вогнегасник, адже завдяки гарній вентиляції можна уникнути накопичення горючих газів», однак той йому не зовсім доречно відповідає спогорда: «Вам потрібні великі потрясіння, а нам велика Україна» (№22, с. 2). Очевидно, що від цензурної прискіпливості потерпали й у редакції «Урода», оскільки в одній із публікацій вказувалося: «цензори були найактивнішими нашими співробітниками» (№15, с. 7).

Автори спрямовували свої матеріали на висвітлення не тільки місцевих, а й загальнодержавних та міжнародних подій. Так, №20, 18 жовтня 1918 р, спеціальний випуск – «Мирний», присвячений обговоренню близького завершення Першої світової війни. Карикатура Г. Заруби із заголовком «Критичний момент» на першій сторінці із зображенням терезів, на шальках яких – велетень бог війни Марс із закривавленим мечем

та янголя, що п'є молоко із пляшечки з надписом англійською «Wilson Milk» («Молоко Вільсона») на фоні яскравого сонця, що сходить і розганяє чорний дим над землею. Причому, переважає янголя, що дуже дивує Марса, як свідчить підпис під малюнком: «Прокляття! Невже цей молокосос справді переважить мене?». Весь номер присвячений обговоренню імовірності мирної конференції й особливостей її перебігу та наслідків для світу. Гострий фейлетон із елементами памфлету «Як це буде (Фантазія але не зовсім)» (пунктуацію нами збережено) Якова Давидова описує хід майбутньої міжнародної мирної конференції. На ній були присутні всі – й учасники війни, і нейтральні сторони: Германия, Франция, Италия, Япония, Бельгия, Австро-Угорщина, Сербия і Черногория, Британия, не запросили Росію.

У контексті плану укладення миру з ініціативи американського президента Вудро Вільсона із 14 пунктів редакція «Урода» формулює свої 14 пунктів програми, реалізацію яких вважає важливішою за будь-які інші мирні програми. Серед них – знищення бандитизму у вигляді шантанів, кабаре і біржі; боротьба зі спекуляцією; створення міжнародного союзу порядних людей.

Цікаво трактується бачення зацікавленості в завершенні війни у формі анкети «Про мир», на яку дають відповіді представники різних професій, що відображало своєрідний соціальний зріз тогочасного Києва й України загалом: боцман закликає військових «лягти на дрейф», акушерка говорить про складний процес народження миру, актор просить «Давайте занавесь!», учитель російської мови рекомендує ставити крапку або три крапки (автор – Э. д'Эм).

Тема близького миру розкривалася у різножанрових сатиричних публікаціях: пародіях, фейлетонах, баладах, сатиричних мініатюрах, анекдотах. Проте автори визнають і неготовність легкого переходу широкого загалу на мирні рейки, передбачаючи і квартирну кризу, і кризу легкої промисловості після повернення до мирного життя тисяч військових.

У номері 22 від 1 листопада 1918 р. також багато місця відводилося темі встановлення миру. Привертає увагу промовиста карикатура Leo «Семаденські запорожці пишуть листа Вільсону (за Репіним) на першій сторінці – на фоні вивіски великими літерами «СЕМАДЕНІ» за круглим столиком вісім чоловіків непролетарського вигляду дуже емоційно пишуть листа американському президенту. Звернення до історії тогочасного Києва дає ключ до розуміння її змісту. «Семадені» – знаменита того часу кондитерська швейцарця Б. А. Семадені, яка розміщувалася на Хрещатику, 15 (відомий нині Пасаж), у вигідному місці – навпроти Київської Думи й Біржі. Тому публіка там збиралася особлива: купці, чиновники, жандарми. Саме вони менше від інших киян очікували завершення війни, оскільки та була для них прибутковим бізнесом. Це засвідчує текст під карикатурою, де серед інших, є й такі репліки: «У вас 14 пунктів, а в нас 814 складів; у вас політична структура, а в нас – мануфактура...», «Якщо ви хочете миритися, то нам доведеться розоритися».

Отже, журнал «Урод» засвідчив продовження і розвиток традицій сатиричної публіцистики на українських землях у період Гетьманату. Хоча часопис друкувався російською мовою, однак демонстрував прихильність до української автономії й усвідомлення загрози більшовицького режиму для краю. Матеріали носили проукраїнський характер. У полі зору авторів були актуальні новини із життя Києва, українського краю, міжнародні політичні події.

Композиційно-оформлювальні особливості відображали кращі здобутки

поліграфічної справи того часу й багатство жанрової палітри – текстової й зображальної. Вміло використовувався колір як засіб виразності й впливу на читача.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Урод: журнал политической сатиры под редакцией Я. П. Ядова. – №1; №8; №№14–15; 17–20; 22. – Київ. – 1918.
2. Відродження. – №33 – 9 травня (26 квітня) 1918 р. – С. 1.
3. Нова Рада. – 2-е вид., рос. мовою. – №3 – 26 грудня 1918 р.
4. Яков Петрович Ядов // Вместе: ежемесячная газета Черкасского благотворительного еврейского фонда «Турбота поколѣнь – Хэсэд Дорот». – №10(154) Октябрь, 1914.
5. Александров Р. Ночь надвигается, фонарь качается. – С.238 – 247. [Електронний ресурс] // Режим доступу: odessitclub.org/publications/almanac/alm_52/alm_...
6. Нові матеріали до словника українських псевдонімів / Київ. нац. ун-т буд-ва і архітектури ; [уклад.] В. Еппель. – К. : [б. в.], 1999. – 116 с.
7. Масанов И. Ф. Словарь псевдонимов русских писателей, ученых и общественных деятелей: В 4 т. – Т. 4. – М., 1960. –С. 156.
8. Горбачов Д.: Всесвітньовідомий анонім ... [Електронний ресурс] // Режим доступу: www.aej.org.ua/History/1138.html
9. Искусство и архитектура русского зарубежья - ЧЕРЕВКОВ... [Електронний ресурс] // Режим доступу: artrz.ru/1804787290.html